Doktora Rehberi | Orta | Doktora

Doktora Tez Önerisi Ne Zaman Savunulur? Reddedilirse Ne Olur?

Yeterlik sınavını geçen doktora öğrencisi tez önerisini en geç altı ay içinde tez izleme komitesi önünde savunur. Kabul, düzeltme ve ret kararlarının süreleri, yeniden savunma hakkı, ikinci retle ilişik kesilmesi ve takvim planı.

Zafer Hoca · Yayın: 08.11.2026 · 8 dk okuma

Kısaca: Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'ne göre yeterlik sınavını geçen doktora öğrencisi, tez önerisini en geç altı ay içinde tez izleme komitesi önünde sözlü olarak savunur. Komite kabul, düzeltme ya da ret kararı verir. Düzeltmeye bir ay süre tanınır. Ret hâlinde aynı danışmanla üç ay, danışman ya da konu değişirse altı ay içinde yeniden savunmaya girersiniz; ikinci retle programdan ilişiğiniz kesilir. Mazeretsiz girmemek de ret sayılır.

Bu madde tez önerisi savunmasının **takvimini ve kurallarını** anlatır: ne zaman yapıldığını, hangi kararların çıkabileceğini, ret durumunda elinizdeki seçenekleri ve kaçırılan sürelerin sonuçlarını. Sunumu nasıl kuracağınızı ve jürinin sık sorduğu soruları tez önerisi savunması hazırlığı maddesinde, öneri metninin bölümlerini ise tez önerisi nasıl yazılır maddesinde bulabilirsiniz.

Doktora tez önerisi ne zaman savunulur?

Tez önerisi savunmasının saati, yeterlik sınavında başarılı olduğunuz anda işlemeye başlar. Ulusal yönetmelik iki süre koyar: önce sizin için bir ay içinde tez izleme komitesi (TİK) kurulur, ardından tez önerinizi yeterliği geçtikten sonra **en geç altı ay içinde** bu komite önünde savunursunuz.

"En geç" ifadesi önemlidir. Altı ay bir üst sınırdır; hazırsanız ve danışmanınız uygun görürse savunmayı daha erken yapabilirsiniz. Pek çok öğrenci yeterlik dönemi boyunca öneri taslağını da olgunlaştırır ve komite kurulur kurulmaz savunma tarihi ister. Sürenin hangi tarihten itibaren sayıldığını (sınav günü mü, sonucun enstitüye bildirildiği gün mü) üniversitenizin uygulaması belirler; kesin son günü enstitünüzden yazılı olarak öğrenin.

Aşama	Süre	Sizin yapmanız gereken
Tez izleme komitesinin kurulması	Yeterlikten sonra bir ay içinde	Danışmanınızla üye önerilerini konuşmak
Yazılı önerinin dağıtılması	Savunmadan en az on beş gün önce	Raporu komite üyelerine ulaştırmak
Tez önerisi savunması	Yeterlikten sonra en geç altı ay içinde	Öneriyi sözlü olarak savunmak
Düzeltme kararı verilirse	Bir ay	İstenen değişiklikleri yapıp yeniden sunmak

Aşama	Süre	Sizin yapmanız gereken
Kararın enstitüye bildirilmesi	İşlemin bitiminden sonraki üç gün içinde	Sonucun sisteme işlendiğini kontrol etmek

Yeterlik sınavına çalışırken öneri taslağını tamamen bir kenara bırakmayın. Yeterliği geçtikten sonraki altı ayın bir kısmı komitenin kurulmasına, on beş günlük dağıtım süresine ve toplantı tarihinin ayarlanmasına gider; yazmaya kalan süre sandığınızdan kısadır.

Tez önerisi savunması nasıl yapılır, kimler katılır?

Savunma, tez izleme komitesi önünde yapılan sözlü bir değerlendirmedir. Komite üç öğretim üyesinden oluşur: tez danışmanınız, anabilim dalınızın içinden bir üye ve dışından bir üye. İkinci danışmanınız varsa isterse toplantılara katılabilir. Komite üyeleri sonradan enstitü yönetim kurulu kararıyla değiştirilebilir. Komitenin kuruluşu ve sonraki toplantıları ayrıntılı olarak tez izleme komitesi (TİK) süreci maddesinde anlatılıyor.

Yönetmelik, önerinin içeriği için üç unsur sayar: yapacağınız araştırmanın **amacı**, **yöntemi** ve **çalışma planı**. Bu unsurları içeren yazılı raporu savunmadan en az on beş gün önce komite üyelerine dağıtmanız gerekir. Biçim şablonu, sayfa sınırı ve sunum süresi gibi ayrıntıları ise enstitünüzün yönergesi ve formları belirler.

On beş günlük dağıtım süresi şekil şartı gibi görünse de atlanırsa savunma ertelenebilir. Erteleme altı aylık son tarihinize yaklaştırıyorsa sizi "süresinde girmeme" riskiyle karşı karşıya bırakır. Raporu teslim ettiğinizi gösteren bir kayıt (e-posta, enstitü sistemi ya da imzalı teslim tutanağı) saklayın.

Tez önerisi savunmasında hangi kararlar çıkar?

Komite salt çoğunlukla, yani üç üyeden en az ikisinin oyuyla karar verir. Üç sonuç mümkündür ve her birinin sizin için farklı bir takvimi vardır.

Karar	Anlamı	Sonraki adım
Kabul	Öneri olduğu gibi ya da küçük önerilerle onaylanır	Tez çalışmasına geçilir; TİK düzenli toplanmaya başlar
Düzeltme	Öneri temelde uygun ama değişiklik gerekir	Bir ay içinde düzeltilir; komite kabul ya da ret kararı verir
Ret	Öneri bu hâliyle uygulanabilir bulunmaz	Üç ya da altı ay içinde yeniden savunma

Kabul kararı, çoğu üniversitede tezin konusunun ve başlığının resmîleşmesi anlamına da gelir. Veri toplama genellikle bu karardan ve gerekiyorsa etik kurul onayından sonra başlar. İnsan katılımcılı bir araştırma yapacaksanız etik kurul takvimini öneri sürecine şimdiden ekleyin; ayrıntılar için etik kurul başvurusu hazırlama maddesine bakabilirsiniz.

Düzeltme kararı ne demek? Bir ay içinde ne yapmalısınız?

Düzeltme kararı başarısızlık değildir, ama kabul de değildir. Komite önerinizin geliştirilmesi gereken noktalarını belirtir ve size bir ay süre verir. Bu sürenin sonunda komite ikinci bir değerlendirme yapar ve bu kez yalnız **kabul** ya da **ret** kararı verebilir. Yani ikinci bir düzeltme seçeneği yoktur.

1. **İstenenleri yazılı alın.** Toplantıdan çıkarken düzeltme maddelerinin tutanağa ya da yazılı bir

listeye geçtiğinden emin olun. Sözlü ve belirsiz bir "biraz daha toparlayın" ile bir ay geçirmek risklidir.

2. **Danışmanınızla öncelik sırası yapın.** Yöntemle ilgili itirazlar (örneklem, veri toplama aracı, analiz planı) genellikle kararı belirler; önce bunları çözün.
3. **Değişiklik tablosu hazırlayın.** Her düzeltme isteğini, yaptığınız değişikliği ve metindeki yerini gösteren kısa bir tablo, komitenin ikinci değerlendirmesini kolaylaştırır.
4. **Yeni tarihi erkenden kesinleştirin.** Bir aylık süre içinde üç üyenin uygun olduğu bir gün bulmak zaman alabilir.

Düzeltme sonunda verilen ret kararı, ilk ret gibi işlem görür. Bundan sonra yalnız bir yeniden savunma hakkınız kalır. Düzeltme sürecini ciddiye alın; "nasılsa bir hakkım daha var" düşüncesi sizi son hakka sıkıştırır.

Tez önerisi reddedilirse ne olur?

Ret kararı programdan hemen çıkarıldığınız anlamına gelmez. Yönetmelik, tez önerisi reddedilen öğrenciye yeni bir danışman ve/veya yeni bir tez konusu seçme hakkı tanır; gerekirse yeni bir tez izleme komitesi de atanabilir. Seçtiğiniz yola göre yeniden savunma süresi değişir:

Tercihiniz	Yeniden savunma süresi	Ne zaman mantıklı?
Aynı danışmanla devam	Üç ay içinde	Konu sağlam, sorun yöntem ya da kapsamda
Danışman ve/veya tez konusunu değiştirme	Altı ay içinde	Konu uygulanamaz bulundu ya da danışmanla uyum kalmadı

Yeniden yapılan savunmada öneriniz **bir kez daha reddedilirse doktora programıyla ilişiğiniz kesilir**. Bu nedenle ikinci savunma, pratikte son hakkınızdır. Danışman değişikliğinin resmî adımları için tez danışmanı değiştirme, konu değişikliğini düşünüyorsanız tez konusu değiştirme maddelerine bakabilirsiniz.

Ret sonrası adım adım ne yapmalısınız?

1. **Gerekçeyi anlayın.** Ret tutanağındaki gerekçeleri ve toplantıda dile getirilen itirazları yazıya dökün. Gerekçe belirsizse danışmanınızdan ve komite üyelerinden kısa bir görüşme isteyin.
2. **Sorunun türünü belirleyin.** Sorun sunumda mı, yöntemde mi, yoksa konunun kendisinde mi? Bu cevap, aynı danışmanla mı yoksa değişiklikle mi devam edeceğinizi belirler.
3. **Kararınızı hızlı verin.** Üç aylık süre kısa, altı aylık süre ise yeni bir konuyu sıfırdan kurmak için dar olabilir. Kararsız geçen her hafta hazırlık süresinden gider.
4. **Enstitüye resmî talebinizi iletin.** Danışman ya da konu değişikliği dilekçeyle ve kurul kararlarıyla yürür; bu kararların toplantı takvimini öğrenin.
5. **İkinci savunmaya provayla girin.** Komitenin ilk toplantıdaki her itirazına yeni öneride nasıl cevap verdiğinizi açıkça gösterin.

Savunmaya girmezseniz ne olur? Mazeret kuralı

Yönetmelik bu konuda açıktır: geçerli bir mazereti olmaksızın tez önerisi savunmasına altı aylık süre içinde girmeyen öğrenci **başarısız sayılır ve tez önerisi reddedilmiş olur**. Yani savunmayı geciktirmek, ret kararıyla aynı sonucu doğurur ve haklarınızdan birini tüketir.

Hangi durumların "geçerli mazeret" sayılacağını ve mazeretin hangi süre içinde, hangi belgeyle

bildirileceğini üniversitenizin yönetmeliği ve enstitü yönetim kurulu belirler. Hastalık ya da benzeri bir nedenle tarihe yetişemeyeceksiniz durumu süre dolmadan, yazılı olarak ve belgesiyle enstitüye bildirin. Süre geçtikten sonra yapılan başvuruların kabul edilmesi çok daha zordur.

Komite üyelerinden biri uzun süreli yurt dışında ya da raporluysa savunmanın yapılamaması sizin kusurunuz olmayabilir. Böyle bir durumda üye değişikliği ya da erteleme için anabilim dalı başkanlığına zamanında yazılı başvuru yapılmasını isteyin ve yazışmaları saklayın.

Tez önerisi kabul edildikten sonra süreç nasıl işler?

Kabulden sonra tez izleme komitesi her yıl ocak-haziran ve temmuz-aralık dönemlerinde birer kez olmak üzere yılda iki kez toplanır. Her toplantıdan en az bir ay önce, o zamana kadar yaptıklarınızı ve sonraki dönemin planını içeren yazılı bir rapor sunarsınız. Komite çalışmanızı başarılı ya da başarısız bulur; üst üste iki kez ya da aralıklı olarak üç kez başarısız bulunan öğrencinin ilişiği kesilir.

Yönetmeliğe göre tez savunmasına girebilmek için tez önerisi kabul edilmiş olmalı ve en az üç tez izleme komitesi raporu sunulmuş olmalıdır. Komite yılda iki kez toplandığına göre, öneri kabulü ile tez savunması arasında en az üç izleme dönemi geçmesini baştan planlamanız gerekir. Toplam doktora süresinin nasıl hesaplandığını doktora kaç yıl sürer maddesinde görebilirsiniz.

Tez önerisi aşaması bu nedenle takvimin kilit noktasıdır: öneri ne kadar geç kabul edilirse ilk TİK raporu da o kadar geç gelir ve azami süreye yaklaşırsınız. Süre sorunları yaşıyorsanız doktora süre uzatma maddesi, hangi durumlarda ek süre istenebileceğini anlatır.

Yüksek lisansta tez önerisi savunması var mı?

Ulusal yönetmelik, tezli yüksek lisans için doktoradaki gibi bir tez önerisi savunması öngörmez. Yüksek lisansta danışman en geç birinci yarıyılın, tez konusu en geç ikinci yarıyılın sonunda enstitüye önerilir ve enstitü yönetim kurulunun onayıyla kesinleşir. Bazı üniversiteler kendi yönetmeliklerinde yüksek lisans öğrencilerinden de bir öneri sunumu ya da yazılı öneri formu ister; bu tür ek şartlar için kendi enstitünüzün yönetmeliğine bakın. Yüksek lisans takvimi için yüksek lisans tez yazım süreci maddesi daha uygun bir başlangıç noktasıdır.

Sık yapılan hatalar ve takvim önerileri

- **Altı ayı yazma süresi sanmak:** Komitenin kurulması, on beş günlük dağıtım süresi ve üyelerin ortak gün bulması bu sürenin içindedir.
- **Son haftaya bırakmak:** Son tarihe çok yakın bir savunma tarihi, olası bir erteleme durumunda sizi süre dışında bırakabilir.
- **Düzeltme listesini yazılı almamak:** Bir ay sonra komite üyeleri farklı şeyler beklediğini söyleyebilir.
- **Ret sonrası yol seçimini geciktirmek:** Aynı danışmanla devam edeceksiniz yalnız üç ayınız vardır.
- **Kendi üniversitenizin yönetmeliğini okumamak:** Ulusal yönetmelik çerçeveyi çizer; form, biçim, mazeret ve süre başlangıcı gibi ayrıntılar üniversite yönetmeliğinde ve enstitü yönergesindedir.

Öğrenci olarak itiraz, bilgi edinme ve dilekçe haklarınızın genel çerçevesi için lisansüstü öğrenci hakları maddesine göz atabilirsiniz.

Kaynaklar ve resmî bağlantılar

- YÖK Mevzuat sayfası (Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği bağlantısı)
- Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği metni (Koç Üniversitesi enstitü sayfasında yayımlanan PDF)
- Mevzuat Bilgi Sistemi
- Resmî Gazete

Etiketler: #Doktora #Tez #Tez İzleme Komitesi

YDS/YÖKDİL barajı akademik kariyerinizi engellemesin. Zafer Hoca kursları: zaferhoca.com.tr/magaza